

KAUNO R. KULAUTUVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS MOKINIŲ, DALYVAUJANČIŲ TURIZMO RENGINYJE, SAUGAUS ELGESIO INSTRUKCIJA

I. BENDROJI DALIS

1. Kauno r. Kulautuvos pagrindinės mokyklos mokinių, dalyvaujančių turizmo renginyje, saugaus elgesio instrukcija (toliau – Instrukcija) yra mokyklos dokumentas, nusakantis mokiniams jų veiklos ir elgesio reikalavimus turizmo renginio metu, kad nebūtų padaryta žala mokinių saugai, sveikatai ir gamtai.

2. Instrukcija nusako su mokinių veikla susijusius pavojus ir reikalauja griežtai laikytis saugos priemonių, elgesio taisyklių, etiketo reikalavimų kiekviename turizmo renginio etape.

3. Ši instrukcija nenumato visų situacijų, kurios gali kilti renginių metu, todėl mokiniai turi būti instruktuojami apie papildomas saugos priemones, svarbias konkrečiam renginiui, apie tai būtina nurodyti instruktažo, kurį mokiniai pasirašo, turinyje.

4. Jeigu renginio metu nenumatomos kurios nors grėsmę keliančios aplinkybės, nurodytos šioje instrukcijoje, tai apie tas prevencines priemones instrukuoti nereikia.

5. Mokiniui, pasirašytinai susipažinusiam su šia instrukcija, bet pažeidusiam jos reikalavimus, taikoma drausminė atsakomybė pagal mokykloje nustatytą tvarką.

II. GALIMI RIZIKOS VEIKSNIAI TURIZMO RENGINIO METU. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

6. Neatsargus elgesys, galintis sukelti eismo įvykį, laukiant transporto priemonės (autobuso ir pan.), einant per gatvę, neteisingai išlipant iš transporto priemonės. Saugos priemonė – laikytis saugaus eismo taisyklių ir etiketo reikalavimų transporto priemonėje, klausyti vadovo nurodymų. Nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.

7. Traumos ir sužalojimai dėl autoįvykio. Saugos priemonės – instruktažas apie saugų elgesį gatvėse ir transporte, nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.

8. Traumos ir sužalojimai dėl neatsargaus elgesio su ugnimi, elektra. Saugos priemonė – instruktažas apie priešgaisrinės saugos reikalavimus, laužų kūrenimą, elektroaugą gyvenamosiose patalpose. Nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.

9. Vaiko skendimas. Saugos priemonė – laikytis maudymosi taisyklių, be vadovo leidimo neiti į vandenį, nesimaudyti nepažymėtoje maudymuisi vietoje, turėti gelbėjimosi liemenes.

10. Saulės nudegimai, šiluminis, saulės smūgis. Saugos priemonė – dėvėti tinkamą aprangą ir galvos apdangalus, nesideginti saulėje vidurdienį, naudoti apsauginius kremus, ieškoti pavėsio.

11. Peršalimas, nušalimai. Sekti orų prognozę, dėvėti šiltus, neperšlampamus drabužius, avėti patogią, šiltą ir neperšlampamą avalynę.

12. Vabzdžių įgėlimas, erkės. Saugos priemonė – pasirūpinti priemonėmis nuo erkių ir vabzdžių įgėlimų.

13. Apsinuodijimas maistu, virškinimo sutrikimai. Stengtis laikytis įprasto mitybos režimo. Neimti į kelionę greitai gendančių produktų. Vartoti pakankamai skysčių ir įsitikinti dėl geriamo vandens kokybės. Ruošiant maistą ant laužo būtinas pakankamas terminis apdorojimas.

14. Kategoriskai draudžiama vartoti alkoholį, narkotines medžiagas, rūkyti. Pastebėjęs tokius atvejus, vadovas nedelsdamas praneša tėvams (globėjams) po renginio informuoja mokyklos vadovus.

III. VEIKSMAI PRIEŠ TURIZMO RENGINĮ

15. Vadovaujantis Aprašo nustatyta tvarka, parengiama turizmo renginio programa arba nuostatai.
16. Sudaromi dalyvių sąrašai, informuojami raštu (el. dienyne) tėvai, gaunami jų sutikimai ir suderinama su direktoriumi.
17. Dalyviai supažindinami su maršrutu ir programa, tikslais ir uždaviniais, pasiskirsto pareigomis, gauna užduotis.
18. Dalyviai pasirašytinai instruktuojami saugos ir sveikatos klausimais, pasirūpinama prevencinėmis priemonėmis.
19. Renginio vadovas pasiima direktoriaus įsakymą, mokinių sąrašą surašo kiekvieno mokinio ir jų tėvų (globėjų) telefonų numerius, prieš išvykimą sutikrina mokinius pagal sąrašą.

IV. VEIKSMAI TURIZMO RENGINIO METU

20. Visi griežtai laikosi turizmo renginio vadovo nurodymų ir saugos reikalavimų.
21. Nuolat teikiama informacija mokiniams apie atvykimo į punktus laiką, susirinkimo vietas.
22. Stebima, kad mokiniai neatsiskirtų nuo grupės, nevartotų svaigalų, tinkamai maitintūsi, nepažeidinėtu poilsio režimo.
23. Skiriamas laikas mokinių maitinimuisi.
24. Esant reikalui suteikiama pirmoji pagalba.

V. VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

25. Susidarius situacijai, gresiančiai mokinių saugai, keičiamas maršrutas, sustabdomas arba nutraukiamas turizmo renginys.
26. Įvykus nelaimingam atsitikimui renginio vadovas nedelsdamas suteikia pirmąją pagalbą, kviečia greitąją pagalbą ir policiją.
27. Apie įvykį praneša mokyklos vadovams ir informuoja mokinių tėvus (globėjus).

VI. VEIKSMAI PO IŠVYKOS

28. Po išvykos aptariami renginio rezultatai, įsivertinama, ar pasiekti tikslai.
29. Apie renginio eigą informuojami vadovai, apie incidentus pranešama tėvams.
30. Informacija apie renginį pateikiama mokyklos tinklalapyje.

V. SAUGAUS ELGESIO INSTRUKCIJOS

1. SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI VYKSTANT TRANSPORTU

1. Autobuso reikia laukti mokyklos kieme, o jam atvykus - nebėgti. Įlipant ir išlipant nesistumdyti, laikytis eilės.
2. Jeigu autobuse matomoje vietoje įrengti saugos diržai, keleivis privalo užsisėgti saugos diržą.
3. Keleiviai privalo laikytis saugaus elgesio taisyklių transporto priemonėse: draudžiama blaškyti vairuotojo dėmesį ir trukdyti jam vairuoti, triukšmauti, vaikščioti, iškišti rankas, mojuoti, rodyti gestus kitiems eismo dalyviams, persisverti pro važiuojančios transporto priemonės langą, važiuojant atidarinėti duris, išlipus iš transporto priemonės iškart bėgti per gatvę.
4. Šiukšles mesti tik į tam skirtas vietas, nemėtyti jų pro langą.
5. Maršrutinio transporto leidžiama laukti tik stotelių laipinimo aikštelėse, o kur jų nėra – prie stotelės ženklo ant šaligatvio ar kelkraščio.
6. Keleiviams leidžiama įlipti (išlipti) tik kai transporto priemonė visiškai sustoja.

7. Jeigu tikrinantis pareigūnas sustabdo transporto priemonę, keleiviams leidžiama išlipti tik jam leidus.

8. Iš važiuojamosios dalies pusės keleiviams leidžiama įlipti į transporto priemonę (išlipti iš jos) tik tuo atveju, jeigu to padaryti neįmanoma iš šaligatvio ar kelkraščio pusės ir jeigu tai bus saugu, netrukdydys kitiems eismo dalyviams.

9. Jei vykstama viešuoju transportu, keleiviai privalo įsigyti kelionės bilietą.

2. SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI EINANT PĖSČIOMIS

10. Organizuotai pėsčiųjų grupei mieste draudžiama eiti važiuojamąja kelio dalimi, galima eiti tik šaligatviais.

11. Organizuota pėsčiųjų grupė už miesto ribų ar vietovėse, kuriose nėra šaligatvių, važiuojamąja dalimi privalo:

11.1. eiti kolona ne daugiau kaip 2 eilėmis kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto ir tik transporto priemonių judėjimo kryptimi;

11.2. kolonos priekyje ir gale iš kairės pusės turi eiti lydintys asmenys su ryškiaspalvėmis vėliavėlėmis bei vilkintys ryškiaspalves liemenes su šviesą atspindinčiais elementais.

12. Tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui organizuotai pėsčiųjų grupei eiti važiuojamąja dalimi draudžiama.

13. Norėdamas pereiti perėją pėsčiasis privalo:

13.1. eiti šaligatviu dešine puse iki pėsčiųjų perėjos;

13.2. sustoti dešinėje pėsčiųjų perėjos pusėje;

13.3. sustoti toliau nuo važiuojamosios dalies;

13.4. pažiūrėti į kairę;

13.5. pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti;

13.6. jei transporto priemonių arti nėra arba jos sustojo praleisti, dar kartą reikia pažiūrėti į kairę. Įžengti į važiuojamąją dalį pėsčiųjų perėjose pėstiesiems leidžiama tik po to, kai įvertina atstumą iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitį;

13.7. eiti tiesiai – ne įstrižai per pėsčiųjų perėją, neperžengti jos ribų, be reikalo nedelsti ar nestoviniuoti;

13.8. visą laiką stebėti gatvę, pažiūrėti į abi puses;

13.9. jei transporto priemonė atvažiuoja iš dešinės pusės, reikia nesiblaškyti, bet ramiai sustoti gatvės viduryje ir palaukti, kol transporto priemonė sustos arba kol pravažiuos;

13.10. eiti per gatvę galima tik įsitikinus, jog eiti saugu;

13. Norėdamas pereiti nereguliuojamą šviesoforo sankryžą pėsčiasis privalo:

13.1. eiti šaligatviu dešine puse iki sankryžos;

13.2. sustoti dešinėje pėsčiųjų perėjos pusėje;

13.3. sustoti toliau nuo važiuojamosios dalies;

13.4. pažiūrėti į kairę;

13.5. pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti;

13.6. jei transporto priemonių arti nėra arba jos sustojo praleisti, dar kartą reikia pažiūrėti į kairę. Įžengti į važiuojamąją dalį pėsčiųjų perėjose pėstiesiems leidžiama tik po to, kai įvertina atstumą iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitį.

14. Neleidžiama eiti per reguliuojamą perėją, kai dega šviesoforo:

14.1. geltona šviesa;

14.2. raudona šviesa;

15. Leidžiama eiti, kai dega žalia šviesa.

16. Eiti tiesiai – ne įstrižai per pėsčiųjų perėją, neperžengti jos ribų, be reikalo nedelsti ar nestoviniuoti.

3. SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI VAŽIUOJANT DVIRAČIAIS

1. Dviračio vairuotojui leidžiama važiuoti keliu tik tvarkingą stabdį ir garso signalą turinčiu dviračiu. Dviračio gale turi būti raudonas šviesos atšvaitas, iš abiejų šonų – oranžiniai šviesos atšvaitai arba kiti šviesą atspindintys elementai, pritvirtinti prie ratų stipinų.

2. Važiuojant keliu tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui, priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o gale – raudonos šviesos žibintas, dviračio vairuotojas privalo dėvėti šviesą atspindinčią liemenę arba būti prie drabužių kitiems eismo dalyviams matomoje vietoje prisisekęs šviesą atspindinčius elementus.

3. Dviračio vairuotojai iki 18 metų, važiuodami keliu, privalo būti užsidėję ir užsisekę šalma. Kitiems vyresniems kaip 18 metų asmenims, dviračiu važiuojantiems keliu, rekomenduojama būti užsidėjus ir užsisekus šalma.

4. Dviračių taku dviračio vairuotojas privalo važiuoti kuo arčiau tako (jiems skirtos tako dalies) dešiniojo krašto. Jeigu pėsčiųjų ir dviračių eismui skirtame take ar šaligatvyje važiuojamosios dalies ženklavimo linijomis yra paženklinta dviračių eismui skirta tako (šaligatvio) dalis, dviračio vairuotojas privalo važiuoti tik ja ir kuo arčiau jos dešiniojo krašto. Dviračių vairuotojai privalo nekelti pavojaus pėstiesiems. Dviračio vairuotojas norėdamas pervvažiuoti į kitą gatvės pusę privalo nulipti nuo dviračio ir persivaryti jį per pėsčiųjų perėją į kitą gatvės pusę.

5. Dviračių vairuotojams draudžiama:

5.1. važiuoti važiuojamąja dalimi, jeigu įrengti dviračių takai;

5.2. važiuoti automagistralėmis ir greitkeliais;

5.3. važiuoti nelaikant bent viena ranka vairo;

5.4. vežti keleivius;

5.5. būti velkamiems kitų transporto priemonių;

5.6. vilkti kitas transporto priemones;

5.7. važiuoti įsikibus į kitas transporto priemones.

4. SAUGUS ELGESYS MUZIEJUOSE IR PARODOSE

1. Muziejuose ir parodose kiekvienas dalyvis privalo saugoti eksponatus, neliesti jų rankomis, vaikščioti atsargiai, klausytis ekskursijos vadovo nurodymų ir pasakojimo apie vieną ar kitą eksponatą.

2. Klausytis vadovo pasakojimo visos ekskursijos metu, nors ir būtų neįdomu.

3. Neblaškyti kitų dėmesio garsiomis kalbomis ir pastabomis ir netrukdyti gidui.

4. Be grupės vadovo leidimo draudžiama atsiskirti nuo grupės dalyvių arba atsilikti nuo grupės.

5. Jeigu ekskursijos metu yra būtinybė išeiti, apie tai būtina informuoti grupės vadovą.

5. SAUGUS ELGESYS KONCERTE, TEATRE

1. Laikytis drausmės ir kultūringo elgesio taisyklių renginių metu.

2. Nesėdėti renginyje su striukėmis ar paltais, jeigu patalpa yra šilta.

3. Renginio metu nevalgyti, nevaikščioti, nekalbėti, nekelti kitokio nereikalingo triukšmo.

4. Neišeiti iš renginio jam nepasibaigus, o jeigu yra būtinybė išeiti anksčiau, būtina prieš renginį informuoti grupės vadovą.

5. Renginio metu privaloma išjungti mobilųjį telefoną.

6. Renginyje neatsiskirti nuo draugų.

7. Po pertraukos nevēluoti į antrąją renginio dalį.

6. SAUGUS ELGESYS MIESTE, DIDMIESTYJE

1. Neatsilikti nuo grupės ir vadovo.

2. Pasimetus paskambinti vadovui ar grupės nariams, jeigu yra tokia galimybė.

3. Neturint galimybės susisiekti, laukti toje vietoje, kurioje atsiskyrė nuo grupės, nebandyti patiems susirasti grupę.

4. Jeigu išvykos dalyvis tiksliai žino grupės buvimo adresą, galima kreiptis į policijos pareigūnus, jei jie yra netoliese, kad padėtų pasiekti grupės buvimo vietą. Kategoriškai atsisakyti nepažįstamų žmonių siūlomos pagalbos.

5. Eiti per gatvę su visa grupe tik tam skirtose vietose (pėsčiųjų perėjose, degant žaliajam šviesoforo signalui).

6. Eiti šaligatviais arba pėsčiųjų takais dešine puse, o ten kur jų nėra – kelkraščiu, prieš transporto priemonių važiavimo kryptį. Eiti tvarkingai, nesistumdant. Pastebėjus, kad kas nors skuba, pasitraukti į šalį.

7. SAUGUS ELGESYS SPORTINIŲ RENGINIŲ METU

1. Sportinių renginių metu visi dalyviai turi būti pratybų vietoje.
2. Besąlygiškai vykdyti visus renginį organizuojančio vadovo nurodymus.
3. Renginio vietoje laikytis saugaus elgesio taisyklių: nelaipioti stadione esančiais įrengimais naudoti sportinį inventorių tik pagal paskirtį, dėvėti sportinę aprangą.
4. Vykimo į varžybas metu būti drausmingiems.
5. Varžybų metu pasijutus blogai informuoti vadovą.

8. SAUGUS ELGESYS MIŠKE IR PARKE

1. Laikytis lankymosi miške taisyklių ir laukinės gamtos išteklių naudojimo tvarkos.
2. Kurti laužus tik tam skirtose vietose ir tik leidus vadovui.
3. Nežaisti su degtukais ir ugnimi.
4. Nelaužyti medžių, neskinti saugomų augalų, nepažeisti gamtos saugos įstatymų.
5. Laipiojant ir bėgiojant stengtis nesusižeisti.
6. Nepalikti šiukšlių, taros, stiklo duženų.
7. Saugotis erkių: naudoti priemones, skirtas erkėms atbaidyti, apsirengti šviesiais drabužiais.
8. Nesiartinti prie miško gyvūnų, neerzinti, netrikdyti jų ramybės.

Parengė:

(Vardas, pavardė, pareigos)

(Parašas)

(Data)